

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ РИНКОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав: здобувач другого курсу,
групи 272-1М денної форми навчання,
спеціальності 072 Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок
Нестеренко Максим Романович _____

Керівник:
доцент кафедри фінансів і кредиту
Грешко Роман Ігорович _____

До захисту допущено:
протокол засідання кафедри № 6 від «02» грудня 2025 р.

В.о. зав. кафедри фінансів і кредиту
_____ доц. Бак Н.А.

АНОТАЦІЯ

Нестеренко М.Р. Управління фінансовим станом підприємства в умовах ринкових трансформацій. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2025. 56 с.

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження теоретичних та практичних аспектів управління фінансовим станом підприємства в умовах ринкових трансформацій. Досліджені економічна сутність фінансового стану підприємства та його роль у забезпеченні стабільного розвитку, показники та методи оцінювання фінансового стану підприємства, а також концептуальні підходи до управління фінансовою стійкістю в умовах ринкових трансформацій. Проведено оцінку та ефективність управління фінансовим станом підприємства за основними показниками на матеріалах діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Запропоновані шляхи підвищення фінансової стійкості і ефективності діяльності досліджуваного підприємства, а також пропозиції з удосконалення системи управління фінансовими потоками ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в умовах ринкових змін.

Ключові слова: підприємство, фінансово-господарська діяльність, фінансові результати, прибуток, фінансовий стан, фінансова стійкість.

ANNOTATION

Nesterenko M.R. Management of the Financial Condition of an Enterprise under Market Transformations. – Manuscript. Qualification work for obtaining the second (master's) level of higher education in specialty 072 "Finance, Banking, Insurance, and the Stock Market." Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2025. 56 p.

This qualification work explores the theoretical and practical aspects of managing the financial condition of an enterprise in the context of market transformations. The economic essence of the enterprise's financial condition and its role in ensuring sustainable development are examined, as well as the indicators and methods of assessing the financial condition and conceptual approaches to managing financial stability under market transformation processes. An assessment of the financial condition and efficiency of its management based on key indicators was conducted using the case of Techno-Bud Service LLC. The study proposes ways to improve the enterprise's financial stability and operational efficiency, along with recommendations for enhancing the financial flow management system of Techno-Bud Service LLC in conditions of market changes.

Keywords: enterprise, financial and economic activity, financial results, profit, financial condition, financial stability.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Нестеренко М.Р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства та його роль у забезпеченні стабільного розвитку.....	8
1.2. Показники та методи оцінювання фінансового стану підприємства.....	12
1.3. Концептуальні підходи до управління фінансовою стійкістю в умовах ринкових трансформацій	16
Висновки до розділу 1.....	19
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ТЕХНО-БУД СЕРВІС»	21
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та особливості його функціонування.....	21
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства за основними показниками	26
2.3. Оцінювання ефективності управління фінансовим станом ТОВ «Техно-Буд Сервіс»	31
Висновки до розділу 2.....	35
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ТОВ «ТЕХНО-БУД СЕРВІС».....	37
3.1. Розроблення заходів щодо підвищення фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства	37
3.2. Пропозиції з удосконалення системи управління фінансовими потоками підприємства в умовах ринкових змін	43
Висновки до розділу 3.....	47
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52
ДОДАТКИ.....	57

ВСТУП

Ефективне управління фінансовим станом підприємства створює основу для стійкого економічного зростання через оптимізацію використання капіталу та забезпечення платоспроможності організації. Раціональна фінансова політика дозволяє суб'єктам господарювання адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури, підвищувати рентабельність діяльності та формувати резерви для подальшого розвитку. Системний підхід до фінансового менеджменту забезпечує конкурентоспроможність підприємства через збалансування грошових потоків, мінімізацію фінансових ризиків та максимізацію вартості бізнесу. Відтак, дослідження механізмів управління фінансовим станом набуває критичного значення для забезпечення життєздатності підприємств в умовах трансформаційної економіки. Сучасні виклики, пов'язані з економічною нестабільністю через війну, інфляційними процесами та геополітичними потрясіннями, вимагають від підприємств впровадження адаптивних підходів до фінансового управління.

Дослідження фінансового стану підприємств в умовах ринкових трансформацій представлено працями українських науковців, які розробляли методи оцінки та діагностики, зокрема Кобзев І., Мельников О. Ф., Мельников О. О. створювали методи прогнозування в нестабільних умовах, Кушнір Н., Мельник М., Довбня С. Б., Папуша І. В., Підгаєць С. та Халатур С. М., Гончаренко О. В., Хомук Н. Д. розробляли інструментарій комплексної оцінки та експрес-діагностики. Особливу увагу приділено аналізу в умовах воєнного стану, що досліджували Бегун С., Бражна Л. В., Костенко Ю., Короленко О., Гузь М., Нікольчук Ю., Лопатовська О., які вивчали специфіку фінансової стійкості підприємств у військовий період. Взаємозв'язок фінансового стану з управлінням розглядали Вакулик Д. А., Лазаришина І. Д., Жук Н., Проскуріна Н., Гнідкова А., досліджуючи його як індикатор фінансової безпеки та ефективності діяльності, а Чебанова Т. Є., Мальченко М. О., Чернюк В. О. аналізували вплив структури капіталу на фінансовий стан підприємства.

Метою роботи є обґрунтування напрямків удосконалення управління фінансовим станом ТОВ «Техно-Буд Сервіс».

Відповідно, завданнями дослідження є:

- розкрити економічну сутність фінансового стану підприємства та визначити його роль у забезпеченні стабільного розвитку;
- проаналізувати показники та методи оцінювання фінансового стану підприємства;
- дослідити концептуальні підходи до управління фінансовою стійкістю в умовах ринкових трансформацій;
- надати загальну характеристику діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та визначити особливості його функціонування;
- провести аналіз фінансового стану підприємства за основними показниками;
- оцінити ефективність управління фінансовим станом ТОВ «Техно-Буд Сервіс»;
- розробити заходи щодо підвищення фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства;
- сформулювати пропозиції з удосконалення системи управління фінансовими потоками підприємства в умовах ринкових змін.

Об'єктом дослідження є фінансова система підприємства.

Предметом дослідження є процес управління фінансовим станом підприємства в умовах ринкових трансформацій.

Інформаційною основою дослідження є наукові праці вітчизняних вчених, які вивчали різні аспекти аналізу та оцінки фінансового стану підприємств, зокрема методи діагностики фінансової стійкості, підходи до комплексної оцінки фінансових показників, особливості фінансового аналізу в умовах воєнного стану та кризових явищ, а також питання прогнозування фінансового стану та банкрутства підприємств. Важливим джерелом інформації є аналітичні матеріали та статистичні дані Національного банку України щодо первинного ринку ОВДП, рівня інфляції та прогнозів

економічного розвитку, а також дані Державної служби статистики України стосовно індексів споживчих цін. Крім того, в роботі використано інформацію з фінансово-аналітичних ресурсів, таких як Minfin.com.ua та Finance.ua, які надають актуальні дані про ставки за депозитами та реальну дохідність вкладів у банківській системі України. Для аналізу конкретного підприємства залучено дані з відкритих реєстрів та інформаційних платформ, зокрема Opendatabot, Clarity Project, UA-Region та Nomis, які містять інформацію про ТОВ «Технобуд сервіс».

У дослідженні були застосовані як загальнонаукові, так і спеціальні методи. Спеціальними є горизонтальний та вертикальний аналіз, балансовий метод, прямий математичний розрахунок тощо.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в наступному:

- набуло подальшого розвитку розуміння сутності фінансовий стану як характеристики внутрішньої фінансової системи компанії в контексті її здатності забезпечувати стійкість господарських операцій в умовах постійних трансформацій на динамічному ринку товарів і послуг. Стабільний розвиток підприємства забезпечується фінансовим станом через те, що він дозволяє планувати довгострокові стратегії розвитку на основі стабільних грошових потоків, створює умови для підвищення конкурентоспроможності через фінансову маневреність, забезпечує фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування, формує базу для ефективного управління оборотним капіталом, визначає можливості диверсифікації діяльності;
- систематизовані показники та методи оцінювання фінансового стану підприємства. Аналітичне опрацювання даних з метою встановлення теперішнього фінансового становища організації передбачає використання таких підходів, а саме порівняльний метод, метод абсолютних показників, вертикальний аналіз, балансовий метод, горизонтальний аналіз, метод коефіцієнтів та інші інструменти. Серед

значущих індикаторів варто відзначити рентабельність активів, індикатор фінансової автономії, оборотність кредиторської заборгованості, коефіцієнт покриття (поточна ліквідність), оборотність активів, рентабельність пасивів, оборотність дебіторської заборгованості та інші показники.

Апробація та практичне значення результатів дослідження. Практична значущість результатів дослідження полягає в тому, що запропоновані автором напрями удосконалення управління фінансовим станом досліджуваного підприємства будуть розглянуті на предмет впровадження в практичну діяльність ТОВ «Техно-Буд Сервіс».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 56 сторінок друкованого тексту, основний зміст роботи викладено на 51 сторінці. Робота містить 15 таблиць та 10 рисунків, список використаних джерел включає 39 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність фінансового стану підприємства та його роль у забезпеченні стабільного розвитку

Фінансовий стан є складним поняттям, оскільки відображає різні сторони та аспекти діяльності сучасного підприємства. Тому доцільно звернути увагу на існуючі підходи різних авторів для того, щоб сформулювати власне визначення.

Фінансовий стан являє собою модель певних критеріїв підприємства, що мають вартість [39, с. 68]. Все ж таке твердження є спірним. Фінансовий стан дійсно можна охарактеризувати за допомогою певних критеріїв, однак це не тотожні поняття. Фінансовий стан швидше являє собою певну характеристику компанії. Звичайно, можна побудувати модель, яка відображатиме певні аспекти фінансового стану, але, знову-таки, фінансовий стан і модель фінансового стану є різними поняттями. Тому все ж вважаємо, що таке визначення не є оптимальним для пояснення сутнісного наповнення досліджуваного терміну.

Інший автор вважає, що досліджуваний термін означає здатність фінансувати власну діяльність [7, с. 99; 14, с. 3]. Звичайно, саме фінансування, платоспроможність, фінансова стійкість є важливими критеріями стабільного фінансового стану. Однак, наприклад, нездатність покрити свої зобов'язання також є певним фінансовим станом, а саме незадовільним. Тобто фінансовий стан сам по собі не означає здатність займати стійке положення на конкурентному ринку. Таким чином, здатність фінансування власної діяльності є ознакою стабільного фінансового стану, але не розкриває саму суть досліджуваного терміну. Крім цього, здатність фінансувати свою діяльність є лише частиною фінансового стану. Важливо також формувати додатній

прибуток не тільки для простого відтворення, але і розширеного. Крім цього, слід демонструвати високі відносно середнього на ринку показники ділової активності, що буде вказувати на здатність менеджменту досить ефективно використовувати наявний обсяг активів, а значить в довгостроковій перспективі займати стабільне ринкове положення. Крім цього, бізнес-модель компанії може бути побудована таким чином, що вона якраз більшою мірою орієнтується на використання позикових коштів для фінансування власної діяльності, а не тих, які вкладені інвесторами.

Фінансовий стан є комплексним терміном, що розкриває компанію за різними показниками фінансової, інвестиційної та поточної діяльності[6, с. 2; 24, с. 2]. Можна погодитися з тим, що фінансовий стан є комплексним терміном. Він відображає різні аспекти та виміри діяльності підприємства. Крім цього, позитивним моментом є той факт, що увага звертається не тільки на поточну діяльність, тобто безпосереднє надання послуг або виробництво товарів, але й на інвестиційну та фінансову. Адже вони також визначають, яким є поточне становище компанії, її платоспроможність, а також майбутні перспективи розширення господарського потенціалу. З іншого боку, не пропонується пояснення сутності фінансового стану, а лише робиться спроба вказати, з якими саме сферами діяльності бізнесу він пов'язаний.

Фінансовий стан є основним фактором, який формує потенціал ділового співробітництва та рівень конкурентоспроможності підприємства[16, с. 158]. Негативною стороною такого підходу є те саме, що і в попередньому випадку. Вказується зв'язок цього поняття з конкурентоспроможністю, з потенціалом ділового співробітництва, проте відсутнє пояснення суті цього терміну.

Фінансовий стан як ряд показників, що характеризують здатність підприємства виконувати свої зобов'язання[18, с. 45]. Знову-таки, ряд показників являє собою певний опис за допомогою математичного апарату поточного фінансового стану компанії, але показники не є фінансовим станом.

Таким чином, з огляду на відсутність адекватного пояснення сутності фінансового стану, доцільно сформулювати власне. Вважаємо, що це

характеристика внутрішньої фінансової системи компанії в контексті її здатності забезпечувати стійкість господарських операцій в умовах постійних трансформацій на динамічному ринку товарів і послуг. Позитивним аспектом такого визначення є той факт, що звертається увага саме на суть досліджуваного терміну, а також підкреслюється важливість забезпечення довгострокового функціонування компанії в умовах необхідності постійної адаптації. Тобто фінансовий стан є динамічною категорією, якість якої може змінюватися під впливом активності конкурентів, смаків споживачів, умов співпраці з постачальниками.

Роль фінансового стану підприємства проявляється у наступному (Рис. 1.1).

Рис.1.1. Роль фінансового стану підприємства у забезпеченні стабільного розвитку

Джерело: складено автором за матеріалами [1, с. 37; 3, с. 80; 19, с. 233]

Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств комплексного підходу до управління фінансовими ресурсами, адже саме здатність своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями формує фундамент довгострокової життєздатності економічного суб'єкта.

Оптимальна структура капіталу передбачає досягнення такого співвідношення власних і позикових коштів, яке максимізує ринкову вартість підприємства при прийнятному рівні фінансового ризику[25, с. 38]. Забезпечення фінансової стійкості через оптимальне співвідношення власних і позикових коштів дозволяє використовувати ефект фінансового левериджу для підвищення рентабельності власного капіталу.[12].

Для реалізації амбітних планів розширення виробничих потужностей та освоєння нових ринків збуту підприємству необхідна міцна фінансова база, яка створює основу для залучення інвестицій та кредитних ресурсів [22, с. 73; 26, с. 46]. У контексті мінливості економічного середовища особливого значення набуває формування резервів для подолання кризових ситуацій та непередбачених витрат[15, с. 56], що дозволяє підприємству зберігати операційну гнучкість навіть у несприятливих умовах.

Ефективне управління активами означає підтримання оптимального балансу між прибутковістю та ліквідністю, при цьому визначення ліквідності активів та можливості швидкої мобілізації коштів набуває критичного значення для забезпечення платіжної дисципліни.

Репутаційний капітал підприємства значною мірою залежить від його фінансової надійності, оскільки вплив на ділову репутацію та довіру з боку партнерів, постачальників, клієнтів безпосередньо корелює з демонстрацією фінансової дисципліни та стабільності.

Підводячи підсумок, зазначимо, що фінансовий стан – це характеристика внутрішньої фінансової системи компанії в контексті її здатності забезпечувати стійкість господарських операцій в умовах постійних трансформацій на динамічному ринку товарів і послуг. Роль фінансового стану у забезпеченні стабільного розвитку проявляється у тому, що він визначає

здатність своєчасно розраховуватися за зобов'язаннями, забезпечує фінансову стійкість через оптимальне співвідношення власних і позикових коштів, створює основу для залучення інвестицій та кредитних ресурсів для розширення діяльності.

1.2. Показники та методи оцінювання фінансового стану підприємства

Для дослідження поточного фінансового стану, в тому числі здатності погашати свої зобов'язання, аналітик може використовувати ряд дослідницьких методів, а саме відносних показників, порівняльний аналіз, горизонтальний і вертикальний аналіз, факторний аналіз, балансовий метод та інші. Вони систематизовані на Рис. 1.2.

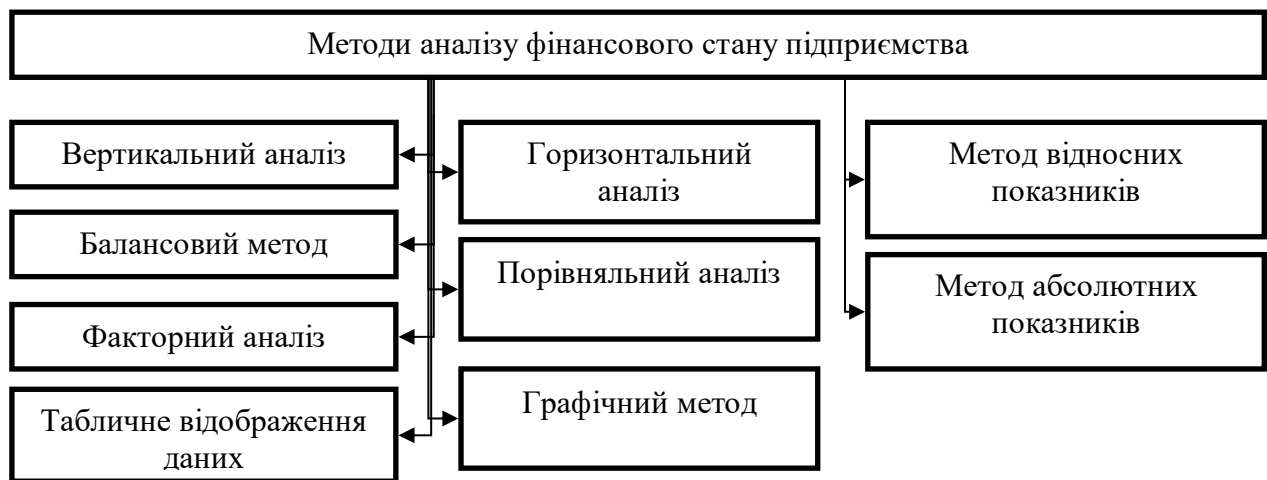

Рис.1.2. Методи аналізу фінансового стану підприємства

Джерело: складено автором за матеріалами [2, с. 68; 17, с. 255; 34, с. 119]

Вертикальний аналіз є методом фінансового аналізу, при якому вивчається структура активів, пасивів і фінансових результатів господарюючого суб'єкта. Даний метод передбачає визначення питомої ваги окремих статей у підсумковому показнику відповідного звіту, що приймається за 100%.

Горизонтальний аналіз полягає в дослідженні динаміки показників фінансової звітності в часі. Методологічна основа даного підходу базується на розрахунку абсолютних і відносних відхилень значень статей звітності в поточному періоді в порівнянні з попереднім або базовим.

Ще один метод, а саме балансовий, спирається на математичну рівність між активами і пасивами організації, виражену в бухгалтерському балансі [35, с. 76]. Фінансові експерти при застосуванні балансового методу досліджують такі аспекти, як забезпеченість власними оборотними коштами, наявність чистих активів, співвідношення позикових і власних джерел фінансування.

Факторний аналіз спрямований на виявлення причинно-наслідкових зв'язків між результативними показниками і факторами, що впливають на їх формування. Методологічний інструментарій даного підходу включає детерміновані та стохастичні моделі, що дозволяють кількісно оцінити вплив окремих факторів [33, с. 1395; 36, с. 90].

Порівняльний метод передбачає зіставлення певних значень з іншими, наприклад, показники ліквідності з тими, що характерні для ринку в цілому, для конкретної ринкової ніші, для конкурентів. Таким чином, можна сформулювати більш зважені висновки щодо того, наскільки менеджмент здатний забезпечувати плавний перебіг внутрішніх процесів всередині фінансової системи компанії.

Метод абсолютних показників означає розгляд тих з них, які виражені у вартісних показниках, у фізичній величині і характеризують певні аспекти діяльності підприємства. Наприклад, мова йде про суму активів, обсяг виручки, суму сформованого чистого прибутку. Однак часто самі по собі показники не дозволяють зрозуміти, наскільки раціональними є рішення менеджменту, тому в таких умовах доцільно зіставляти різні абсолютні показники між собою для того, щоб отримати більше інформації щодо особливостей фінансового стану бізнесу. У цьому випадку говорять про метод відносних показників, які зазвичай характеризують рентабельність, ділову активність, фінансову стійкість, поточну платоспроможність (Рис. 1.3).

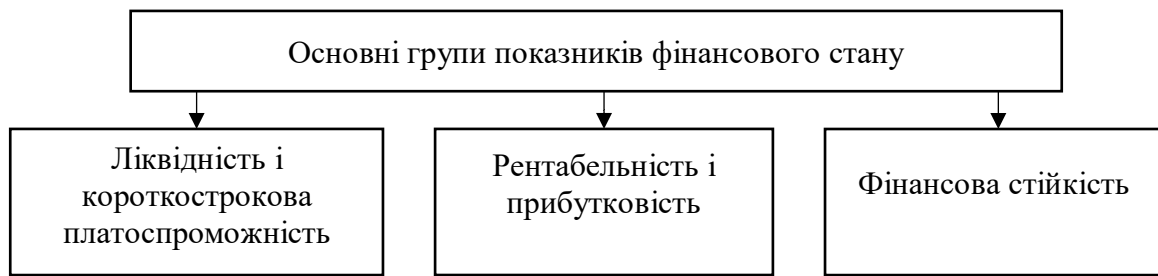

Рис.1.3. Основні групи показників фінансового стану

Джерело: складено автором за матеріалами [10; 11; 21, с. 104]

Здатність підприємства погашати короткострокові зобов'язання визначається через коефіцієнт покриття, який демонструє співвідношення оборотних активів до поточних зобов'язань. Значення цього показника вище одиниці свідчить про достатність ліквідних ресурсів для забезпечення операційної діяльності. При аналізі фінансового стану підприємства коефіцієнт поточної ліквідності розглядається як індикатор платоспроможності, що характеризує спроможність компанії виконувати свої короткострокові фінансові зобов'язання за рахунок наявних оборотних коштів.

$$K_{\pi} = \frac{O_{\text{б}}}{D_{\text{к}}}, \quad (1)$$

де K_{π} – коефіцієнт покриття (поточна ліквідність);

$O_{\text{б}}$ – оборотні кошти;

$D_{\text{к}}$ – короткострокова заборгованість[10].

Індикатор фінансової автономії являє собою показник співвідношення власного капіталу до суми активів, які слід фінансувати. Він характеризує рівень довгострокових ризиків, здатність компанії функціонувати в довгостроковій перспективі.

$$K_{\text{а}} = \frac{ВК}{А}, \quad (2)$$

де $K_{\text{а}}$ – коефіцієнт автономії;

ВК – власні кошти;

А – активи[13].

Ефективність використання майна компанії відображається через рентабельність активів, яка розраховується як відношення чистого прибутку до середньорічної вартості активів. Високі значення цього показника вказують на раціональне управління ресурсами та здатність генерувати прибуток від наявного майна. Інвестори та кредитори розглядають даний коефіцієнт як важливий критерій оцінки управлінської ефективності.

Для оцінки ефективності використання власного капіталу та залучених коштів застосовується рентабельність пасивів, що демонструє співвідношення прибутку до загальної суми джерел фінансування. Цей індикатор дозволяє визначити, наскільки продуктивно підприємство використовує всі наявні фінансові ресурси. Зростання показника свідчить про підвищення віддачі від кожної гривні, інвестованої у діяльність компанії.

Швидкість трансформації активів у виручку характеризується через оборотність активів, яка обчислюється діленням чистого доходу на середньорічну вартість активів. Підвищення цього коефіцієнта вказує на інтенсифікацію використання майна та прискорення операційного циклу підприємства. Галузева специфіка значно впливає на нормативні значення даного показника, оскільки капіталомісткі виробництва традиційно мають нижчу оборотність порівняно з торговельними компаніями.

Період інкасації дебіторської заборгованості розкривається через відповідний коефіцієнт оборотності, що розраховується як відношення виручки до середньої величини заборгованості покупців. Скорочення терміну погашення дебіторської заборгованості покращує ліквідність підприємства та зменшує потребу в додатковому фінансуванні. Управління цим показником передбачає оптимізацію кредитної політики та посилення контролю за своєчасністю розрахунків з контрагентами.

Підводячи підсумок, зазначимо, що виділено такі методи аналітичної обробки інформації для визначення поточного фінансового стану компанії, як горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, порівняльний метод, балансовий метод, метод абсолютних показників, метод коефіцієнтів та інші. Важливими

показниками є індикатор фінансової автономії, коефіцієнт покриття (поточна ліквідність), рентабельність активів, рентабельність пасивів, оборотність активів, оборотність дебіторської заборгованості, оборотність кредиторської заборгованості та інші.

1.3. Концептуальні підходи до управління фінансовою стійкістю в умовах ринкових трансформацій

Сучасні ринкові умови вимагають від підприємств не лише оцінювати свій фінансовий стан, але й активно управляти ним для забезпечення стійкості. Розгляд концептуальних підходів до управління дозволить визначити оптимальні стратегії адаптації до мінливого економічного середовища.

Метою управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових трансформацій виступає забезпечення довгострокової платоспроможності, ліквідності та рентабельності організації при збереженні оптимальної структури капіталу. Досягнення цієї мети передбачає формування такого фінансового стану, який дозволяє підприємству ефективно функціонувати незалежно від змін зовнішнього економічного середовища.

Завдання управління фінансовою стійкістю охоплюють оптимізацію структури активів і пасивів, забезпечення збалансованості грошових потоків, мінімізацію фінансових ризиків та підвищення ефективності використання власного й позикового капіталу. Важливим завданням постає також розробка системи моніторингу фінансових показників та створення резервів для покриття непередбачених витрат. Формування адаптивних механізмів реагування на зміни ринкової кон'юнктури становить невід'ємну частину завдань управлінського процесу.

Об'єктом управління фінансовою стійкістю є сукупність фінансових ресурсів підприємства, їх джерела формування та напрями використання. До об'єкта належать також фінансові відносини, що виникають у процесі

господарської діяльності між підприємством та його контрагентами, кредиторами, інвесторами та державними органами. Структура капіталу, рівень ліквідності активів, обсяг дебіторської та кредиторської заборгованості формують предметне поле управлінського впливу.

Учасниками процесу управління фінансовою стійкістю виступають власники підприємства, топ-менеджмент, фінансові менеджери, працівники економічних служб та внутрішні аудитори. Зовнішні стейкхолдери, зокрема банки-кредитори, інвестори, постачальники та покупці, також впливають на процес управління через встановлення вимог до фінансового стану підприємства. Регуляторні органи визначають нормативно-правове поле функціонування системи управління фінансовою стійкістю. Консалтингові компанії та незалежні аудитори забезпечують експертну підтримку управлінських рішень та верифікацію фінансової звітності.

В цілому існує величезна кількість можливих напрямків підвищення фінансової стійкості, а також здатності сплачувати свої борги, при цьому для кожного конкретного підприємства актуальними будуть дещо відмінні рекомендації. Але якщо говорити в цілому, то сюди відносяться збільшення обсягу залучених комерційних кредитів, впровадження зваженої політики управління відносинами з дебіторами, формування резервного фонду, диверсифікація джерел залучення фінансових ресурсів, впровадження системи бюджетування та інші (Рис. 1.4).

Збільшення обсягу залучених комерційних кредитів надає підприємству можливість оптимізувати свої фінансові потоки шляхом отримання відстрочки по платежах. Даний інструмент дозволяє сформувати необхідний резерв ліквідності в період операційних труднощів. Комерційні кредити можуть бути структуровані таким чином, щоб відповідати циклічності грошових потоків організації, що сприяє більш ефективному управлінню оборотним капіталом.

Комплексний підхід до моніторингу платіжної дисципліни контрагентів передбачає розробку диференційованих умов кредитування з урахуванням фінансового стану та історії взаємовідносин з клієнтами.

Рис. 1.4. Напрямки розробки заходів для підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства

Джерело: складено автором на основі [14, с. 4; 19, с. 235; 31, с. 42]

Авансові платежі забезпечують приплив грошових коштів до моменту фактичної поставки товарів або надання послуг, що істотно знижує ризик касових розривів.

Механізм рефінансування існуючих кредитних зобов'язань на більш вигідних умовах дає можливість знизити процентні витрати і вивільнити частину грошових коштів для фінансування операційної діяльності.

Розробка нормативів запасів сировини, матеріалів і готової продукції, що відповідають виробничому циклу і ринковому попиту, дозволяє мінімізувати зайві інвестиції в матеріальні активи.

Диверсифікація джерел фінансування означає, що існує нижча ймовірність того, що діяльність компанії зупиниться, і вона не зможе погасити свої поточні зобов'язання через відсутність грошових коштів. Велика кількість джерел отримання ресурсів означає, що якщо виникнуть будь-які труднощі в

одному з напрямків, то все одно становище компанії залишиться стійким. Реструктуризація заборгованості підприємства означає захід, в рамках якого дещо зміщуються періоди погашення тіла кредиту, а також можливе зменшення боргового навантаження.

Оптимізація податкової політики передбачає, що компанія використовує всі наявні законні резерви зменшення податкового навантаження, більш повного використання пільг, вибір оптимального режиму оподаткування для зменшення платежів, а значить і збільшення обсягу оборотного капіталу, який можна використовувати для погашення поточних зобов'язань. В рамках такого напрямку як вдосконалення цінової політики мова йде про те, що компанія може дещо підвищити ціни, тим самим формуючи більший обсяг надходжень, як результат, підвищиться здатність погашати борги. Можлива і зворотна ситуація, коли зниження цін призводить до різкого підвищення попиту на товари і послуги, як результат, збільшується обсяг ресурсів, які можна використовувати за терміновими напрямками.

Висновки до розділу 1

Підводячи підсумок, зазначимо, що в процесі вивчення теоретичних основ управління фінансовим станом підприємства сформульовано такі висновки:

- розкрито економічну сутність фінансового стану підприємства та його роль у забезпеченні стабільного розвитку. Фінансовий стан – це характеристика внутрішньої фінансової системи компанії в контексті її здатності забезпечувати стійкість господарських операцій в умовах постійних трансформацій на динамічному ринку товарів і послуг. Роль фінансового стану у забезпеченні стабільного розвитку підприємства пов'язана з тим, що він формує резерви для подолання кризових ситуацій та непередбачених витрат, визначає ліквідність активів та можливість швидкої мобілізації коштів,

впливає на ділову репутацію та довіру з боку партнерів, постачальників, клієнтів;

- систематизовано показники та методи оцінювання фінансового стану підприємства. Для оцінювання актуального фінансового становища підприємства застосовуються різноманітні методи аналітичного опрацювання даних, зокрема вертикальний аналіз, порівняльний метод, горизонтальний аналіз, метод коефіцієнтів, балансовий метод, метод абсолютних показників та інші підходи. До основних індикаторів належать коефіцієнт покриття (поточна ліквідність), оборотність дебіторської заборгованості, індикатор фінансової автономії, оборотність активів, рентабельність пасивів, оборотність кредиторської заборгованості, рентабельність активів та інші параметри;

- охарактеризовано концептуальні підходи до управління фінансовою стійкістю в умовах ринкових трансформацій. Вказані такі напрямки розробки заходів для підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, як збільшення обсягу залучених комерційних кредитів з правом відстрочки по платежах, впровадження зваженої політики управління дебіторською заборгованістю, організація роботи з клієнтами на умовах авансу, здійснення перекредитування, підвищення ефективності управління оборотними активами, формування резервного фонду, диверсифікація джерел фінансування, реструктуризація заборгованості підприємства, оптимізація податкової політики, удосконалення цінової політики, зниження операційних витрат, підвищення якості фінансового планування, розвиток системи ризик-менеджменту та впровадження системи бюджетування.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ТЕХНО-БУД СЕРВІС»

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та особливості його функціонування

Теоретичні аспекти аналізу фінансового стану набувають практичного значення при їх застосуванні до конкретного підприємства. Вивчення специфіки діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» створює необхідний контекст для подальшого фінансового аналізу.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Техно-Буд Сервіс" являє собою будівельне підприємство середнього масштабу, розташоване за адресою вулиця Приміська, буд. 1, Глибоцький район, Чернівецька область (60412)[29]. Організація функціонує зі статутним капіталом 12,270,000 гривень та штатом приблизно 53 працівників[28].

Основна економічна діяльність підприємства зосереджена на будівництві житлових і нежитлових будівель. Компанія диверсифікувала свою діяльність через виготовлення бетонних виробів для будівництва, що забезпечує вертикальну інтеграцію виробничого процесу[27]. Додатково підприємство займається неспеціалізованою оптовою торгівлею та вантажними автомобільними перевезеннями, що оптимізує логістичні операції. Діяльність у сфері інжинірингу та геології доповнює технічні компетенції організації, дозволяючи надавати комплексні будівельні послуги від проектування до реалізації об'єктів[30].

Операційна діяльність ТОВ «Техно-Буд Сервіс» протягом 2020-2024 років характеризується значною нестабільністю та циклічністю розвитку. Після критичного падіння обсягів діяльності у 2022 році, коли чистий дохід скоротився до 35862 тис. грн, підприємство продемонструвало відновлення у 2023 році з досягненням історичного максимуму доходів на рівні 98434 тис. грн. Проте наступний 2024 рік ознаменувався черговим спадом на 26,96%, що

повернуло показник чистого доходу до рівня 71898 тис. грн, практично ідентичного базовому 2020 року (Таблиця 2.1).

Таблиця 2.1.

Динаміка техніко-економічних показників ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в
2020 - 2024 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2024 / 2023	2024 / 2020	2024 / 2023
Чистий дохід, тис. грн.	73233	60884	35862	98434	71898	-1335	-26536	-1,82	-26,96
Собівартість, тис. грн.	69892	58506	32821	91297	65264	-4628	-26033	-6,62	-28,51
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	3341	2379	3041	7138	6634	3293	-504	98,56	-7,05
Частка основних засобів у активах, частка од.	0,18	0,12	0,14	0,13	0,14	-0,04	0,01	-22,22	7,69
Коефіцієнт зносу основних засобів, частка од.	0,68	0,76	0,72	0,72	0,76	0,08	0,04	11,76	5,56
Витрати на гривню продажів, частка од.	0,95	0,96	0,92	0,93	0,91	-0,04	-0,02	-4,21	-2,15

Протягом аналізованого періоду спостерігається стійка позитивна динаміка в управлінні витратами підприємства. Зниження витрат на гривню продажів з 0,95 у 2020 році до 0,91 у 2024 році свідчить про системне покращення операційної ефективності. Собівартість реалізованої продукції скоротилася на 6,62% за п'ятирічний період, досягнувши 65264 тис. грн, при цьому темпи її зниження випереджають темпи скорочення доходів, що створює передумови для зростання прибутковості.

Майже вдвічі зріс валовий прибуток підприємства – з 3341 тис. грн у 2020 році до 6634 тис. грн у 2024 році, що становить приріст на 98,56%. Така динаміка в умовах практично незмінного рівня чистого доходу свідчить про суттєве підвищення валової рентабельності діяльності. Пікове значення валового прибутку було досягнуто у 2023 році на рівні 7138 тис. грн, після чого відбулося незначне скорочення на 7,05%, що корелює із загальним зниженням ділової активності підприємства.

Серйозне занепокоєння викликає технічний стан основних засобів підприємства через критичний рівень зносу, який зріс з 0,68 у 2020 році до 0,76 у 2024 році. Високий ступінь фізичного та морального зносу виробничого обладнання створює ризики для забезпечення безперервності виробничого процесу та підтримання якості продукції на конкурентному рівні. Частка основних засобів у структурі активів скоротилася з 0,18 до 0,14, що свідчить про зміну виробничої стратегії в напрямку зниження капіталомісткості.

За період 2020-2024 років майнова база ТОВ «Техно-Буд Сервіс» зазнала суттєвих структурних трансформацій, демонструючи загальне зростання вартості активів на 45,7% до 112007 тис. грн. Водночас у 2024 році спостерігається корекція після досягнення максимуму у 134476 тис. грн у попередньому році, що становить скорочення на 16,7% та відображає оптимізацію масштабів діяльності підприємства (Таблиця 2.2).

Помірне зростання на 23,48% продемонстрували необоротні активи за п'ятирічний період, досягнувши 20895 тис. грн у 2024 році. Динаміка незавершених капітальних інвестицій виявляє цікаву закономірність, після поступового нарощування до 6478 тис. грн у 2023 році відбулося різке скорочення на 62,7% до 2415 тис. грн, що свідчить про завершення значного інвестиційного циклу. Основні засоби зросли на 11,15% за період аналізу, хоча після досягнення максимуму у 17016 тис. грн у 2023 році скоротилися на 8,67%.

Суттєвих змін зазнала структура оборотних активів із загальним приростом на 52,12% до 91112 тис. грн. Найбільш динамічне зростання

продemonстрували виробничі запаси, які збільшилися на 70,58% до 51965 тис. грн, що свідчить про нарощування операційного потенціалу або формування стратегічних резервів в умовах економічної нестабільності.

Таблиця 2.2.

Динаміка активів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020 - 2024 рр., тис. грн.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +, -		Відносний приріст (відхилення), %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2024 / 2023	2024 / 2020	2024 / 2023
Незавершені капітальні інвестиції	0	2620	4472	6478	2415	2415	-4064	-	-62,7
Основні засоби:	13982	10686	15216	17016	15541	1559	-1475	11,15	-8,67
Довгострокові фінансові інвестиції	2940	2940	2940	2940	2940	0	0	0	0
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	16922	16245	22628	26434	20895	3974	-5539	23,48	-21
Виробничі запаси	30464	36928	38818	43413	51965	21501	8552	70,58	19,7
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	16961	14741	10301	22316	16948	-13	-5368	-0,08	-24,05
Інша поточна дебіторська заборгованість	1945	5350	7641	15750	7286	5341	-8464	274,61	-53,7
Гроші та їх еквіваленти	3506	3252	12614	9137	11664	8159	2527	232,71	27,66
Інші оборотні активи	6457	11224	17796	16201	1965	-4492	-14236	-69,57	-87,9
ОБОРОТНІ АКТИВИ	59895	72693	87613	108042	91112	31217	-16931	52,12	-15,7
БАЛАНС	76874	88994	110241	134476	112007	35133	-22469	45,7	-16,7

Грошові кошти та їх еквіваленти зросли на вражаючі 232,71%, досягнувши 11664 тис. грн, що суттєво покращує ліквідність підприємства та створює фінансовий буфер для маневрування в складних ринкових умовах.

Високу волатильність демонструє дебіторська заборгованість за продукцію: після скорочення до 10301 тис. грн у 2022 році вона зросла до 22316 тис. грн у 2023 році, а потім знову знизилася на 24,05% до 16948 тис. грн у 2024 році. Така динаміка відображає зміни в кредитній політиці підприємства та коливання ділової активності контрагентів. Інша поточна

дебіторська заборгованість зросла на 274,61% до 7286 тис. грн, хоча після піку у 15750 тис. грн у 2023 році відбулося скорочення на 53,7%, що свідчить про покращення управління неторговою дебіторською заборгованістю.

Значних змін у напрямку зміцнення фінансової автономії та стійкості зазнала капітальна структура ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Власний капітал збільшився на 129,2% протягом аналізованого періоду, досягнувши 32484 тис. грн у 2024 році, що кардинально змінює співвідношення власних та залучених коштів на користь фінансової незалежності підприємства (Таблиця 2.3).

Таблиця 2.3.

Динаміка джерел фінансування

ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020 - 2024 рр., тис. грн.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2024 / 2023	2024 / 2020	2024 / 2023
Зареєстрований (пайовий) капітал	12270	12920	21927	21989	21989	9719	0	79,21	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1904	3417	4370	9098	10495	8591	1397	451,2	15,4
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	14174	16337	26297	31087	32484	18310	1397	129,2	4,49
Інші довгострокові зобов'язання	12551	12551	12551	12551	12551	0	0	0	0
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12551	12551	12551	12551	12551	0	0	0	0
Короткострокові кредити банків	0	8333	4283	0	0	0	0	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	32685	26627	30270	50978	46126	13441	-4852	41,12	-9,52
Інші поточні зобов'язання	17119	24890	36655	38713	18689	1570	-20024	9,17	-51,72
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	50149	60106	71393	90838	66972	16823	-23866	33,55	-26,27
Баланс	76874	88994	110241	134476	112007	35133	-22469	45,7	-16,71

На 79,21% зріс зареєстрований капітал з 12270 тис. грн до 21989 тис. грн, при цьому основне збільшення відбулося у 2022 році, коли власники здійснили додаткові внески на суму 9007 тис. грн. Така капіталізація підприємства свідчить про довіру власників до перспектив бізнесу та готовність інвестувати в його розвиток. Нерозподілений прибуток продемонстрував зростання на 451,2%, досягнувши 10495 тис. грн, що підтверджує прибутковість діяльності та політику реінвестування доходів у розвиток підприємства.

Підводячи підсумок, зазначимо, що діяльність ТОВ «Техно-Буд Сервіс» характеризується високою волатильністю операційних показників, про що свідчить коливання чистого доходу від 35862 тис. грн у 2022 році до 98434 тис. грн у 2023 році з подальшим скороченням до 71898 тис. грн у 2024 році. Підприємство демонструє покращення операційної ефективності через зниження витрат на гривню продажів з 0,95 до 0,91 та зростання валового прибутку на 98,56%, однак критичний рівень зносу основних засобів 0,76 створює ризики для виробничої діяльності. Фінансова архітектура підприємства трансформувалася в напрямку зміцнення автономії через зростання власного капіталу на 129,2% до 32484 тис. грн при одночасному скороченні поточних зобов'язань на 26,27% у 2024 році.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства за основними показниками

Розуміючи особливості функціонування підприємства, можна перейти до детального аналізу його фінансових показників. Комплексна оцінка дозволить виявити сильні та слабкі сторони фінансової позиції ТОВ «Техно-Буд Сервіс».

Проявляється помірне покращення платоспроможності протягом досліджуваного періоду. Зростання коефіцієнта поточної ліквідності з 1,19 у 2020 році до 1,36 у 2024 році свідчить про підвищення здатності підприємства погашати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Перевищення

даного показника граничного значення 1,0 протягом усього періоду вказує на достатній рівень забезпеченості короткострокових зобов'язань оборотними активами, хоча оптимальне значення 2,0 так і не було досягнуто (Таблиця 2.4).

Водночас коефіцієнт швидкої ліквідності демонструє нестабільну динаміку із зниженням з 0,7 у 2023 році до 0,57 у 2024 році, що залишається нижче нормативного значення 0,8. Недостатній рівень швидкої ліквідності вказує на залежність платоспроможності підприємства від швидкості реалізації виробничих запасів. Позитивною тенденцією є зростання коефіцієнта абсолютної ліквідності з 0,07 до 0,17 за аналізований період, хоча значення 2024 року все ще не досягає оптимального рівня 0,2-0,25. Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості знизилось з 0,73 до 0,5, що свідчить про погіршення платіжної дисципліни та зростання фінансових ризиків.

Таблиця 2.4.

Динаміка показників ліквідності
ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020 - 2024 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2024 / 2023
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,19	1,21	1,23	1,19	1,36	0,17	0,17
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,59	0,59	0,68	0,7	0,57	-0,02	-0,13
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,05	0,18	0,1	0,17	0,1	0,07
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,59	0,79	0,6	0,73	0,5	-0,09	-0,23

Фінансова стійкість підприємства характеризується суттєвим покращенням забезпеченості власними оборотними коштами. Трансформація від'ємного значення власних оборотних коштів у розмірі 2748 тис. грн у 2020 році до додатного показника 11588,3 тис. грн у 2024 році відображає кардинальну зміну структури фінансування оборотних активів. Коефіцієнт

забезпечення оборотних активів власними коштами зріс з від'ємного значення -0,05 до 0,13, що свідчить про формування стійкої бази для фінансування поточної діяльності (Таблиця 2.5).

Таблиця 2.5.

Динаміка показників фінансової стійкості на основі обсягу власних обігових коштів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020 - 2024 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2024 / 2023
Власні обігові кошти, тис. грн.	-2748	91,5	3668,9	4652,7	11588,3	14 336,4	6 935,6
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	-0,05	0	0,04	0,04	0,13	0,18	0,09
Маневреність власних оборотних коштів	-1,28	35,54	3,44	1,96	1,01	2,29	-0,95
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	-0,09	0	0,09	0,1	0,22	0,31	0,12

Нормалізація маневреності власних оборотних коштів з аномально високого значення 35,54 у 2021 році до 1,01 у 2024 році вказує на оптимізацію структури оборотного капіталу та зменшення частки грошових коштів у складі власних оборотних коштів. Підвищення коефіцієнта забезпечення власними оборотними засобами запасів з -0,09 до 0,22 демонструє зростання фінансової незалежності підприємства у формуванні виробничих запасів, хоча досягнутий рівень залишається недостатнім для повного самофінансування матеріальних оборотних активів.

Структура капіталу підприємства зазнала позитивних змін у напрямку підвищення фінансової автономії. Зростання коефіцієнта фінансової автономії з 0,18 у 2020 році до 0,29 у 2024 році супроводжувалось відповідним зниженням коефіцієнта фінансової залежності з 5,42 до 3,45 (Таблиця 2.6).

Таблиця 2.6.

Динаміка показників фінансової стійкості на основі співвідношення джерел фінансування ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020-2024 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +, –	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2024 / 2023
Коефіцієнт фінансової автономії	0,18	0,18	0,24	0,23	0,29	0,11	0,06
Коефіцієнт фінансової залежності	5,42	5,45	4,19	4,33	3,45	-1,97	-0,88
Коефіцієнт фінансового левериджу	4,42	4,45	3,19	3,33	2,45	-1,97	-0,88
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,19	0,01	0,14	0,15	0,36	0,55	0,21
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,8	0,83	0,85	0,88	0,84	0,04	-0,04
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,35	0,32	0,35	0,32	0,4	0,05	0,08

Незважаючи на позитивну динаміку, частка власного капіталу у загальній структурі джерел фінансування залишається низькою порівняно з нормативним значенням 0,5, що свідчить про високу залежність від зовнішнього фінансування.

Покращення фінансового левериджу з 4,42 до 2,45 відображає зниження фінансових ризиків та підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Суттєве зростання коефіцієнта маневреності власного капіталу з від'ємного значення -0,19 до позитивного 0,36 свідчить про формування гнучкої структури власних коштів та можливість їх використання для фінансування оборотних активів. Стабільність коефіцієнта короткострокової заборгованості на рівні 0,84 у 2024 році вказує на домінування поточних зобов'язань у структурі позикового капіталу, що створює постійний тиск на ліквідність підприємства.

Показники платоспроможності підприємства на основі грошового потоку демонструє неоднозначні тенденції. Загальний ступінь платоспроможності коливався протягом періоду з піковим значенням 28,09

місяців у 2022 році та стабілізацією на рівні 13,27 місяців у 2024 році. Перевищення нормативного значення 3 місяці свідчить про недостатню ефективність генерування грошового потоку відносно обсягу накопичених зобов'язань (Таблиця 2.7).

Таблиця 2.7.

Динаміка показників платоспроможності на основі достатності грошового потоку ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020 - 2024 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2024 / 2023
Загальний ступінь платоспроможності, міс.	10,27	14,32	28,09	12,6	13,27	3	0,67
Коефіцієнт заборгованості за позиками та кредитами банків, міс.	0	1,64	1,43	0	0	0	0
Коефіцієнт заборгованості за кредиторською заборгованістю, міс.	5,41	5,3	10,19	6,35	8,06	2,65	1,71

Позитивним аспектом є відсутність заборгованості за позиками та кредитами банків у 2024 році, що знижує фінансові витрати підприємства.

Зростання коефіцієнта заборгованості за кредиторською заборгованістю з 6,35 до 8,06 місяців вказує на погіршення платіжної дисципліни та накопичення простроченої заборгованості перед постачальниками. Така ситуація створює ризики ослаблення ділової репутації та можливого застосування штрафних санкцій, що негативно впливає на фінансову стійкість підприємства у довгостроковій перспективі.

Підводячи підсумок, зазначимо, що фінансовий стан ТОВ «Техно-Буд Сервіс» характеризується покращенням ліквідності через зростання коефіцієнта поточної ліквідності до 1,36 та коефіцієнта абсолютної ліквідності до 0,17, хоча коефіцієнт швидкої ліквідності знизився до 0,57. Підприємство суттєво зміцнило фінансову стійкість, збільшивши власні оборотні кошти до 11588,3 тис. грн та підвищивши коефіцієнт фінансової автономії до 0,29, при

одночасному зниженні фінансового левериджу до 2,45. Незважаючи на позитивні зрушення, платоспроможність залишається проблемною через високий загальний ступінь платоспроможності 13,27 місяців та зростання кредиторської заборгованості до 8,06 місяців.

2.3. Оцінювання ефективності управління фінансовим станом ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Результати аналізу фінансових показників потребують оцінки з точки зору ефективності управлінських рішень. Це дозволить визначити, наскільки раціонально використовуються фінансові ресурси підприємства та які напрями потребують удосконалення.

Має місце суттєве погіршення операційної діяльності підприємства протягом досліджуваного періоду. Зниження коефіцієнта трансформації активів з 0,96 у 2020 році до 0,58 у 2024 році свідчить про неефективне використання майнового потенціалу компанії. Кожна гривня вкладених в активи коштів генерує лише 58 копійок виручки, що вказує на критично низьку продуктивність ресурсів підприємства (Таблиця 2.8).

Фондовіддача основних засобів демонструє аналогічну негативну динаміку, скоротившись з 6,8 до 4,42 оборотів за п'ять років. Це зниження на 35% свідчить про погіршення ефективності використання виробничих потужностей та можливе моральне або фізичне старіння обладнання. Особливо критичним був 2022 рік, коли фондовіддача впала до мінімальних 2,77 оборотів, що пояснюється загальноекономічною кризою в країні.

Управління оборотним капіталом характеризується значним уповільненням швидкості обертання. Період одного обороту оборотних активів збільшився з 305 днів у 2020 році до 498 днів у 2024 році, що означає заморожування коштів підприємства на понад 16 місяців.

Таблиця 2.8.

Динаміка показників ділової активності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»
(показники оборотності) в 2020 - 2024 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024 / 2020	2024 / 2023
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	0,96	0,73	0,36	0,8	0,58	-0,38	-0,22
Фондовіддача, обороти	6,8	4,94	2,77	6,11	4,42	-2,38	-1,69
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	1,18	0,92	0,45	1,01	0,72	-0,46	-0,29
Період одного обороту оборотних активів, днів	305,56	391,99	804,61	357,78	498,59	193,03	140,81
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	2,02	1,73	0,86	2,19	1,34	-0,68	-0,85
Період одного обороту запасів, днів	178,37	207,76	416,42	164,71	269,59	91,22	104,88
Коефіцієнт оборотності готової продукції, обороти	2 123	882,38	390,87	150,42	60,7	-2 062	-89,72
Період одного обороту готової продукції, дні	0,17	0,41	0,92	2,39	5,93	5,76	3,54
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	3,82	3	1,82	3,5	2,3	-1,52	-1,2
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	94,16	119,95	197,91	102,97	156,24	62,08	53,27
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти	2,51	1,95	1,14	2,21	1,3	-1,21	-0,91
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	143,49	184,32	314,45	162,82	276,93	133,44	114,11

Така тривалість призводить до дефіциту ліквідних ресурсів та необхідності залучення додаткового фінансування. Коефіцієнт оборотності запасів також знизився з 2,02 до 1,34 обороти, подовживши період їх зберігання на складах до 270 днів проти 178 днів на початку періоду.

Найбільш суттєві зміни спостерігаються в управлінні готовою продукцією. Коефіцієнт її оборотності впав з 2123 оборотів у 2020 році до лише 60,7 у 2024 році. Період реалізації готової продукції збільшився з 0,17 до майже 6 днів, що вказує на проблеми зі збутом та накопичення нереалізованих товарів на складах підприємства. Така ситуація створює додаткові витрати на зберігання та підвищує ризик морального старіння продукції.

Погіршення платіжної дисципліни проявляється через подовження періоду погашення дебіторської заборгованості з 94 до 156 днів. Підприємство фактично кредитує своїх покупців на строк понад 5 місяців, відволікаючи значні кошти з обороту. Водночас період погашення кредиторської заборгованості збільшився до 277 днів, що свідчить про використання постачальницьких кредитів як основного джерела фінансування операційної діяльності.

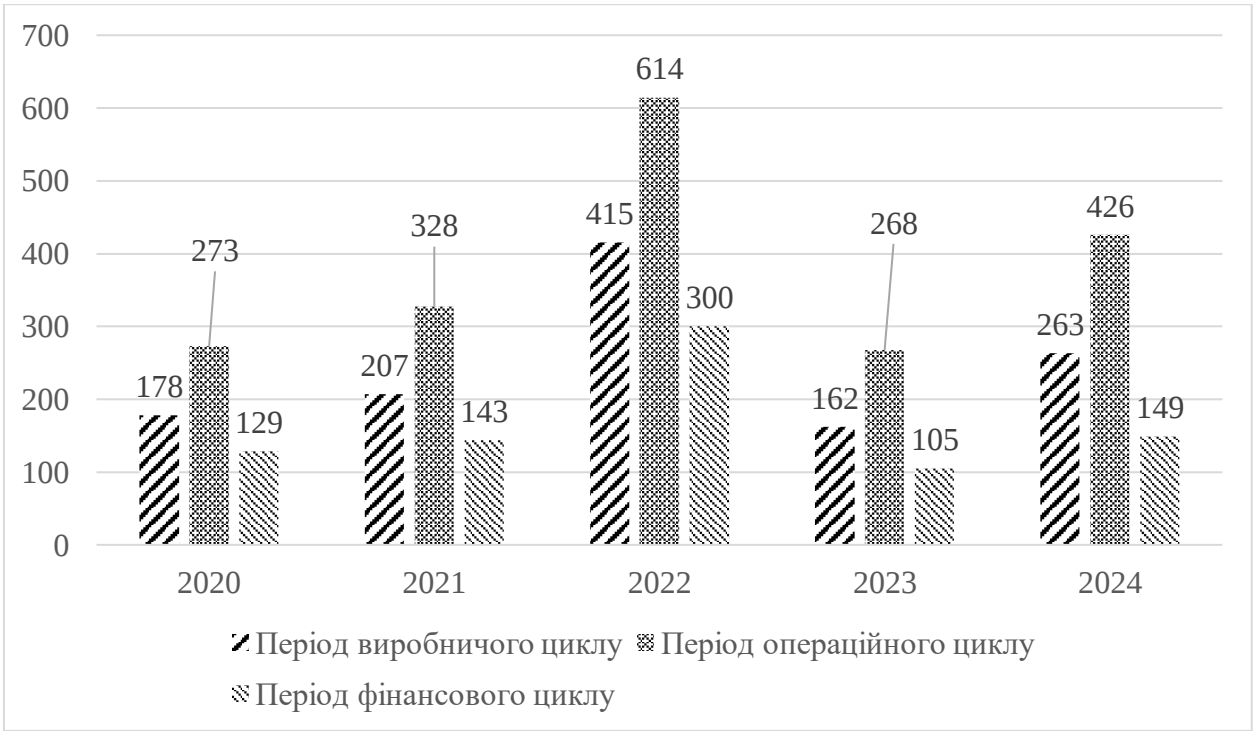

Рисунок 2.1 Динаміка тривалості операційного циклу ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020 - 2024 рр., дні

Джерело: розраховано автором на основі звітності компанії

Динаміка операційного циклу підтверджує системні проблеми в управлінні оборотним капіталом. У 2022 році тривалість операційного циклу досягла критичних 614 днів, що більш ніж удвічі перевищує показник 2020 року. Хоча в 2023 році відбулося певне покращення до 268 днів, наступного року цикл знову подовжився до 426 днів. Період фінансового циклу, який враховує кредиторську заборгованість, коливався від 105 днів у 2023 році до 300 днів у 2022 році, завершивши 2024 рік на рівні 149 днів (Рисунок 2.1).

Рентабельність власного капіталу підприємства протягом усього аналізованого періоду залишається критично низькою порівняно з альтернативними варіантами інвестування. У 2024 році показник становив лише 2,79%, тоді як дохідність банківських депозитів досягала 16%. Власники фактично отримують в 5,7 разів менший дохід, ніж могли б мати від простого розміщення коштів на депозиті. Навіть у найкращому 2023 році рентабельність власного капіталу становила 13,51%, що все одно було нижче депозитних ставок на 4 процентні пункти (Рисунок 2.2).

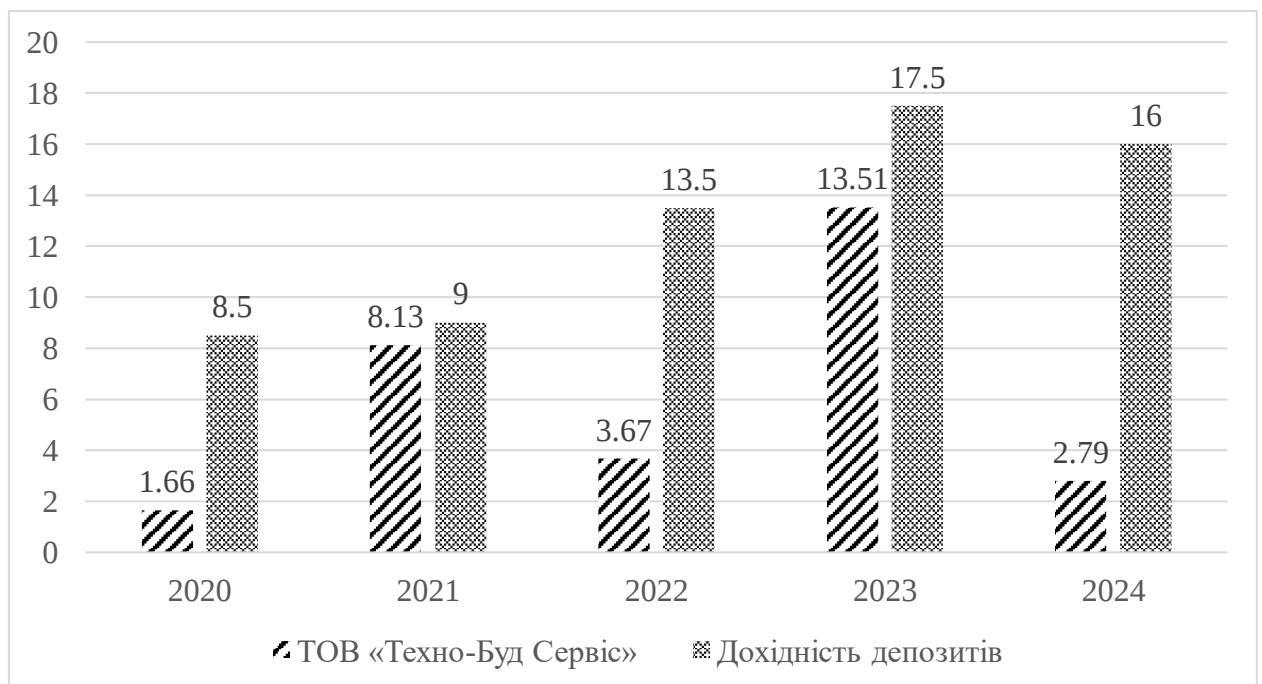

Рисунок 2.2 Оцінка рентабельності власного капіталу ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020 - 2024 рр., %

Джерело: складено автором на основі [4; 37]

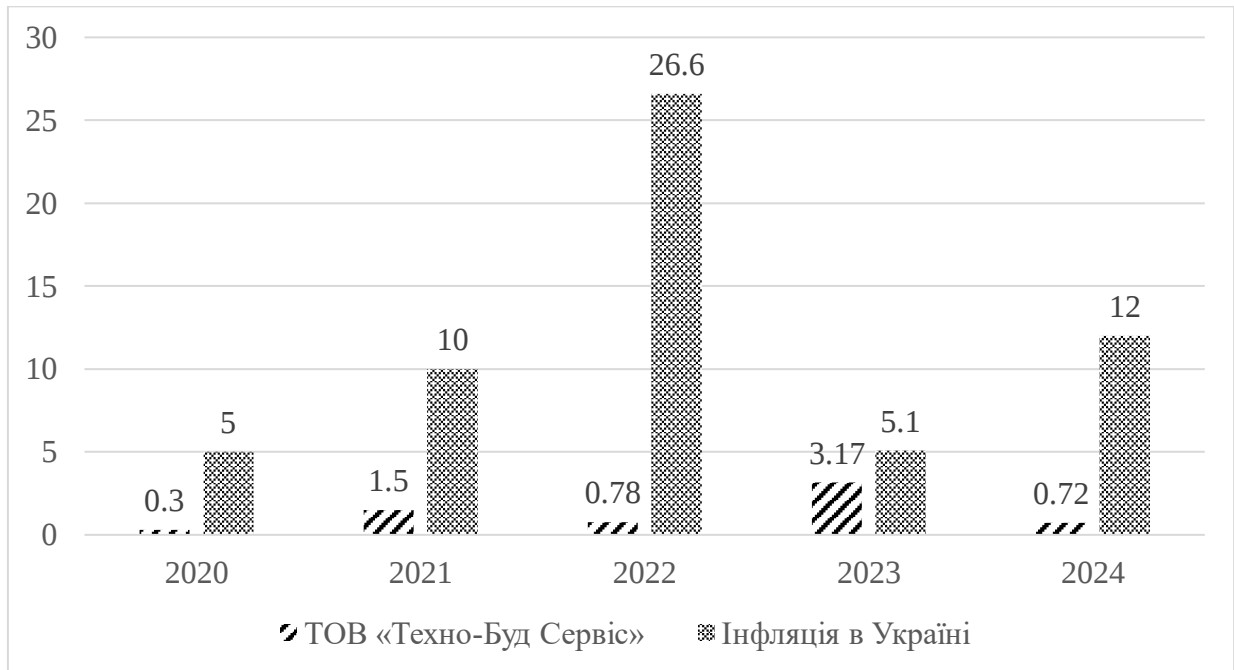

Рисунок 2.3 Оцінка рентабельності активів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2020 - 2024 рр., %

Джерело: складено автором на основі [8; 9]

Ефективність використання активів підприємства також залишається незадовільною. Рентабельність активів у 2024 році склала лише 0,72%, що значно нижче рівня інфляції в 12%. Це означає реальне знецінення майна компанії та втрату його вартості в економічному вимірі. Протягом п'яти років лише в 2023 році підприємству вдалося наблизитися до беззбиткового рівня з урахуванням інфляції, досягнувши рентабельності активів 3,17% при інфляції 5,1% (Рисунок 2.3).

Висновки до розділу 2

Підводячи підсумок, зазначимо, що в процесі оцінки фінансового стану ТОВ «Техно-Буд Сервіс» визначено такі аспекти:

- надано загальну характеристику діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та особливості його функціонування. Операційна діяльність ТОВ «Техно-Буд

Сервіс» відзначається значними коливаннями доходів, які змінювалися від мінімуму 35862 тис. грн до максимуму 98434 тис. грн протягом 2022-2023 років, повернувшись до рівня 71898 тис. грн у 2024 році. Ефективність управління витратами покращилася, що підтверджується зниженням показника витрат на гривню продажів до 0,91 та збільшенням валового прибутку з 3341 до 6634 тис. грн, проте високий знос основних засобів на рівні 0,76 загрожує стабільності виробничих процесів. Структура капіталу зазнала позитивних змін через збільшення власного капіталу більш ніж удвічі до 32484 тис. грн та зменшення поточних зобов'язань з 90838 до 66972 тис. грн.;

- проведено аналіз фінансового стану підприємства за основними показниками. Відбувається поліпшення показників ліквідності, зокрема коефіцієнт покриття зріс до 1,36, а абсолютна ліквідність підвищилась до 0,17, проте швидка ліквідність погіршилась до 0,57. Фінансова стійкість значно покращилась завдяки формуванню власних оборотних коштів обсягом 11588,3 тис. грн, зростанню коефіцієнта автономії до 0,29 та зниженню коефіцієнта фінансової залежності до 3,45. Водночас підприємство стикається з проблемами платоспроможності, оскільки загальний ступінь платоспроможності становить 13,27 місяців, а період погашення кредиторської заборгованості збільшився до 8,06 місяців;

- здійснено оцінювання ефективності управління фінансовим станом ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Відбувається погіршення ефективності діяльності підприємства, про що свідчить зниження оборотності активів з 0,96 до 0,58 оборотів та подовження операційного циклу з 273 до 426 днів. Рентабельність власного капіталу у 2024 році становила лише 2,79% при дохідності депозитів 16%, а рентабельність активів склала 0,72% при інфляції 12%, що вказує на економічну недоцільність функціонування підприємства в поточному форматі. Особливо критичним є падіння коефіцієнта оборотності готової продукції з 2123 до 60,7 оборотів та збільшення періодів погашення дебіторської та кредиторської заборгованості до 156 та 277 днів відповідно, що свідчить про системні проблеми в управлінні оборотним капіталом.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ТОВ «ТЕХНО-БУД СЕРВІС»

3.1. Розроблення заходів щодо підвищення фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства

Здійснений аналіз фінансового стану ТОВ «Техно-Буд Сервіс» дозволив виявити три основні проблемні зони, які потребують негайного втручання для покращення фінансової стійкості підприємства.

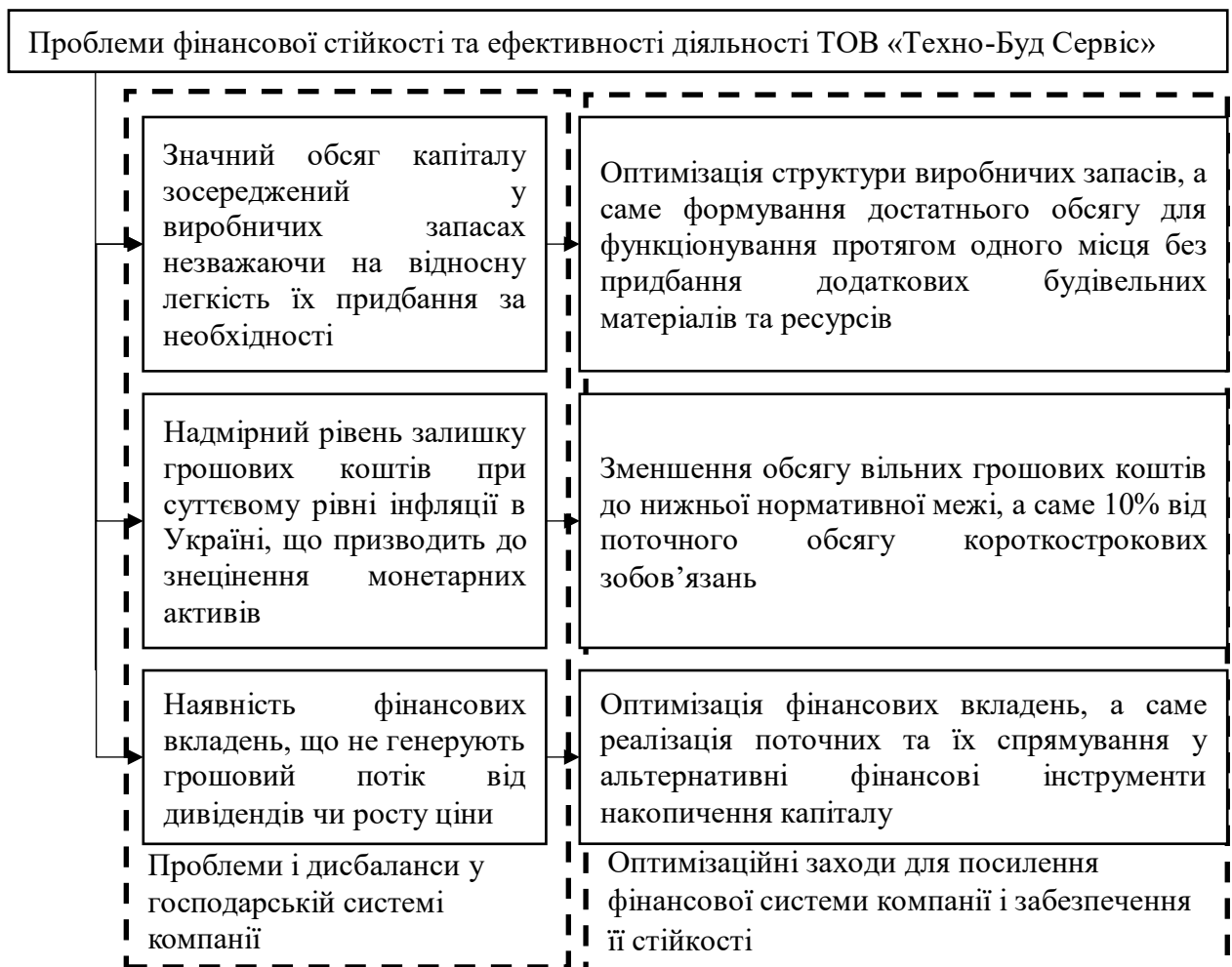

Рисунок 3.1 Проблеми у сфері фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства та пропозиції щодо їх вирішення

Надмірна концентрація капіталу у виробничих запасах (низька оборотність), неефективне управління монетарними активами та наявність непродуктивних фінансових вкладень створюють передумови для зниження рентабельності та погіршення фінансової автономії підприємства (Рисунок 3.1).

Враховуючи специфіку будівельної галузі, підприємство накопичило виробничі запаси обсягом 51965 тис. грн., що значно перевищує місячну потребу у матеріальних ресурсах. Оптимізація структури запасів передбачає зменшення їх обсягу до рівня місячних витрат компанії, що становить 3558,5 тис. грн. Вивільнення коштів у розмірі 48406,6 тис. грн. та їх інвестування в облігації внутрішньої державної позики з дохідністю 17,1% забезпечить додатковий річний дохід у сумі 8277,5 тис. грн. (Таблиця 3.1).

Таблиця 3.1.

Оцінка економічного ефекту від оптимізації структури виробничих запасів для ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

№	Показники	Розрахунок	Значення
1	Щорічні матеріальні витрати компанії, тис. грн.	Отримано із звітності	42702
2	Щомісячні витрати компанії, тис. грн.	Рядок 1 / 12 = 42702 / 12	3558,5
3	Пропонований рівень виробничих запасів у компанії, тис. грн.	Рядок 2 = 3558,5	3558,5
4	Поточний рівень запасів виробничого призначення, тис. грн.	Отримано із звітності	51965
5	Вивільнена сума коштів у випадку оптимізації суми виробничих запасів, тис. грн.	Рядок 4 - Рядок 3 = 51965 - 3558,5	48406,6
6	Поточний рівень дохідності по ОВДП, %	Дані НБУ	17,1
7	Додатковий дохід компанії у випадку реалізації пропозиції, тис. грн.	Рядок 5 × Рядок 6 / 100 = 48406,6 × 17,1%	8277,5

За умов високої інфляції утримання надлишкових грошових коштів призводить до втрати їх купівельної спроможності. Зменшення залишку грошових коштів з поточних 11664,4 тис. грн. до оптимального рівня 6697,2 тис. грн., що відповідає 10% від короткострокових зобов'язань, дозволить

вивільнити 4967,2 тис. грн. Розміщення цих коштів в ОВДП генеруватиме додатковий щорічний дохід у розмірі 849,4 тис. грн. (Таблиця 3.2).

Таблиця 3.2.

Оцінка економічного ефекту від оптимізації обсягу залишку грошових коштів для ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

№	Показники	Розрахунок	Значення
1	Обсяг короткострокових зобов'язань, тис. грн.	Отримано із звітності	66972,2
2	Поточний обсяг грошових коштів, тис. грн.	Отримано із звітності	11 664,4
3	Пропонований рівень поточної ліквідності	Авторська пропозиція	0,1
4	Оптимальний рівень грошових коштів відповідно до пропозиції, тис. грн.	Рядок 1 × Рядок 3 = 66972,2 × 0,1	6697,2
5	Вивільнений обсяг коштів, тис. грн.	Рядок 2 - Рядок 4 = 11664,40 - 6697,22	4967,2
6	Поточний рівень дохідності по ОВДП, % [20]	Дані НБУ	17,1
7	Додатковий дохід компанії у випадку реалізації пропозиції, тис. грн.	Рядок 5 × Рядок 6 / 100 = 4967,18 × 17,1%	849,4

Реструктуризація інвестиційного портфеля передбачає вилучення коштів з довгострокових фінансових інвестицій обсягом 2940 тис. грн., які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств та не приносять пасивного доходу. Перенаправлення цих коштів в альтернативні фінансові інструменти забезпечить додатковий річний дохід у сумі 502,74 тис. грн. (Таблиця 3.3).

Таблиця 3.3.

Оцінка економічного ефекту від реструктуризації інвестицій для ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

№	Показники	Розрахунок	Значення
1	Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств, та не приносять пасивного доходу компанії, тис. грн.	Отримано із звітності	2 940
2	Поточний рівень дохідності по ОВДП, %	Дані НБУ	17,1
3	Додатковий дохід компанії у випадку реструктуризації інвестицій, тис. грн.	Рядок 1 × Рядок 2 / 100 = 2940 × 17,1%	502,74

Прогнозуючи структуру балансу на 2026 рік за умови реалізації запропонованих заходів, можна констатувати суттєве покращення якості активів підприємства. Поточні фінансові інвестиції зростуть до 56313,8 тис. грн., при цьому загальна валюта балансу залишиться незмінною на рівні 112007,2 тис. грн. (Таблиця 3.4).

Таблиця 3.4.

Прогноз обсягу активів на 2026 р. у випадку реалізації пропозицій для
ТОВ «Техно-Буд Сервіс», тис. грн.

Показники	2024	2025	2026	Абсолютний приріст, +, -	Відносний приріст, %
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	2 940,0	2 940,0	-	0,0	0
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ	20 895,4	20 895,4	17 955,4	-2 940,0	-14,07
Виробничі запаси	51 965,1	51 965,1	3 558,5	-48 406,6	-93,15
Поточні фінансові інвестиції	0,0	0,0	56 313,8	56 313,8	-
Гроші та їх еквіваленти	11 664,4	11 664,4	6 697,2	-4 967,2	-42,58
ОБОРОТНІ АКТИВИ	91 111,8	91 111,8	94 051,8	2 940,0	3,23
БАЛАНС	112 007,2	112 007,2	112 007,2	0,0	0

Структурні зміни в активах супроводжуватимуться збільшенням власного капіталу до 41525,5 тис. грн. за рахунок нарахування нерозподіленого прибутку (Таблиця 3.5).

Внаслідок імплементації розроблених заходів чистий прибуток підприємства зросте з 886,3 тис. грн. до 9041,8 тис. грн., що становить приріст на 920,17%. Основним джерелом формування фінансового результату стануть інші фінансові доходи в обсязі 9629,6 тис. грн., отримані від інвестування вивільнених коштів (Таблиця 3.6).

Таблиця 3.5.

Прогноз обсягу пасивів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» на 2026 р. у випадку реалізації пропозицій, тис. грн.

Показники	2024	2025	2026	Абсолютний приріст, +, -	Відносний приріст, %
Зареєстрований (пайовий) капітал	21 989,0	21 989,0	21 989,0	0,0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	10 494,7	10 494,7	19 536,5	9 041,8	86,1555
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	32 483,7	32 483,7	41 525,5	9 041,8	27,8348
Інші довгострокові зобов'язання	12 551,3	12 551,3	3 509,5	-9 041,8	-72,038
ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12 551,3	12 551,3	3 509,5	-9 041,8	-72,04
ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	66 972,2	66 972,2	66 972,2	0,0	0
БАЛАНС	112 007,2	112 007,2	112 007,2	0,0	0,00

Таблиця 3.6.

Прогноз фінансового результату ТОВ «Техно-Буд Сервіс» на 2026 р. у випадку реалізації пропозицій, тис. грн.

Показники	2024	2025	2026	Абсолютний приріст, +, -	Відносний приріст, %
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	1 421,0	1 421,0	1 421,0	0,0	0
Інші фінансові доходи	0,0	0,0	9 629,6	9 629,6	-
Інші витрати	24,1	24,1	24,1	0,0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	1 396,9	1 396,9	11 026,5	9 629,6	689,358
Витрати (дохід) з податку на прибуток	510,6	510,6	1 984,8	1 474,2	288,715
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	886,3	886,3	9 041,8	8 155,5	920,17

Покращення структури капіталу призведе до підвищення коефіцієнта фінансової автономії з 0,29 до 0,37, при одночасному зниженні коефіцієнта фінансової залежності з 3,45 до 2,70 (Рисунок 3.2).

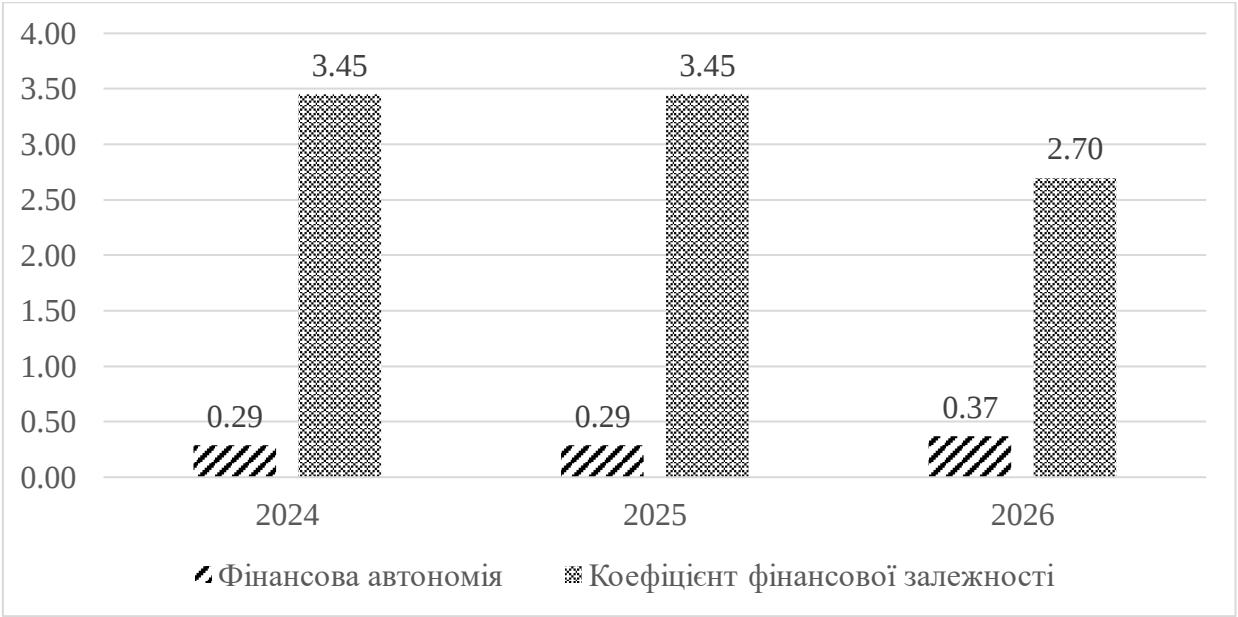

Рисунок 3.2 Прогноз фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс» на 2026 р. у випадку реалізації пропозицій, частка од.

Рентабельність власного капіталу зросте з 2,79% до 24,43%, а рентабельність активів підвищиться з 0,72% до 8,07%, що свідчить про суттєве покращення ефективності використання ресурсів підприємства (Рисунок 3.3).

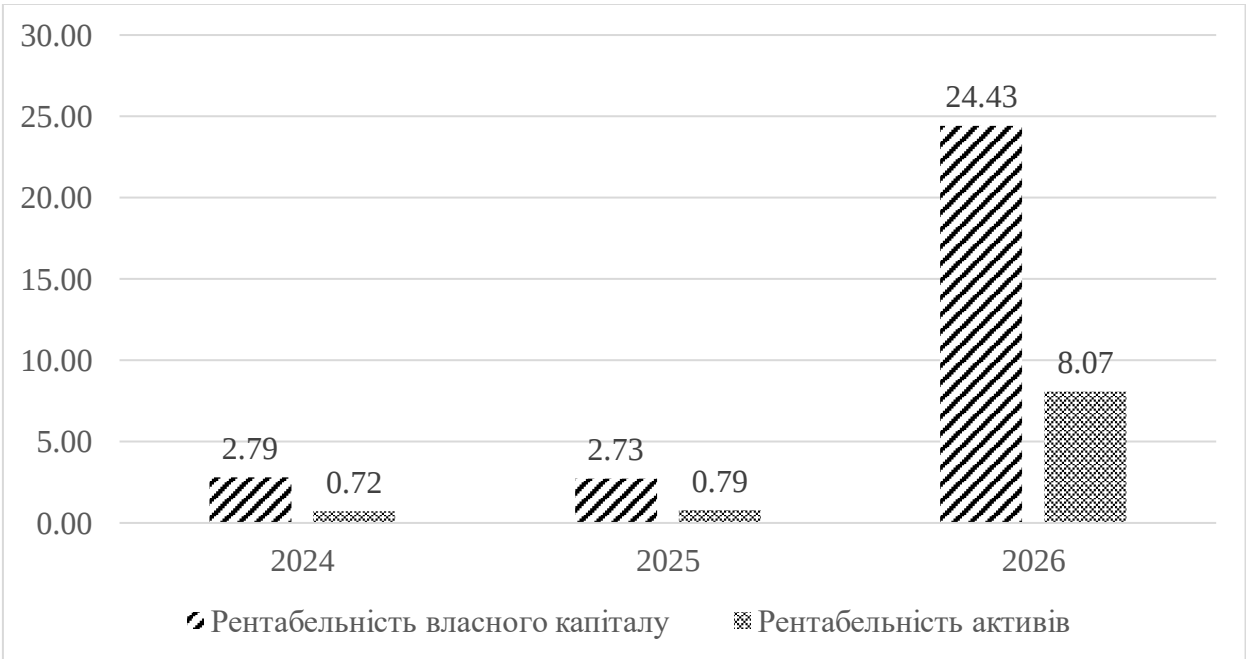

Рисунок 3.3 Прогноз рентабельності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» на 2026 р. у випадку реалізації пропозицій, %

Підводячи підсумок, зазначимо, що запропоновані заходи щодо оптимізації виробничих запасів до рівня 3558,5 тис. грн., зменшення грошових коштів до 6697,2 тис. грн. та реструктуризації довгострокових фінансових інвестицій обсягом 2940 тис. грн. забезпечать зростання чистого прибутку підприємства до 9041,8 тис. грн. Реалізація цих заходів призведе до підвищення коефіцієнта фінансової автономії з 0,29 до 0,37 та зниження коефіцієнта фінансової залежності з 3,45 до 2,70, що свідчить про покращення фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Внаслідок структурної оптимізації активів рентабельність власного капіталу зростає з 2,79% до 24,43%, а рентабельність активів підвищиться з 0,72% до 8,07%, демонструючи суттєве покращення ефективності діяльності підприємства.

3.2. Пропозиції з удосконалення системи управління фінансовими потоками підприємства в умовах ринкових змін

Забезпечення довгострокової фінансової стабільності вимагає не лише точкових покращень, але й системних змін в управлінні фінансами. Формування цілісної системи управління фінансовими потоками дозволить підприємству ефективно адаптуватися до динамічних ринкових умов.

Для трансформації фінансового менеджменту підприємства в умовах підвищеної волатильності ринкового середовища критично важливим стає впровадження щотижневого прогнозування грошових потоків. Ця методологія передбачає систематичний аналіз вхідних та вихідних грошових потоків із деталізацією за контрагентами, видами діяльності та джерелами надходжень. Застосування короткострокового горизонту планування забезпечує оперативну адаптацію до змін платіжної дисципліни контрагентів та дозволяє ідентифікувати потенційні касові розриви на ранніх стадіях їх формування.

Таблиця 3.7.

Пропозиції з удосконалення системи управління фінансовими потоками
ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Пропозиції	Очікуваний ефект	Термін впро- вадження	Відповідальні особи і підрозділи
Впровадження щотижневого прогнозування грошових потоків	Підвищення точності планування ліквідності, зниження касових розривів, оптимізація використання вільних коштів	1-2 місяці	Фінансовий директор, відділ фінансового планування
Сценарне планування з урахуванням валютних коливань	Зниження валютних ризиків, мінімізація втрат від курсових різниць, покращення прогнозованості фінансових результатів	2-3 місяці	Фінансовий відділ, відділ ризик-менеджменту
Встановлення лімітів на контрагентів	Зменшення дебіторської заборгованості, скорочення періоду інкасації, зниження кредитних ризиків	1 місяць	Відділ продажів, юридичний відділ
Створення резервів під сумнівну заборгованість	Захист від фінансових втрат, підвищення фінансової стійкості, відповідність обліковим стандартам	2-3 тижні	Головний бухгалтер
Впровадження системи КРІ для фінансових менеджерів	Підвищення ефективності роботи персоналу, покращення мотивації, прозорість оцінки результатів	1-1,5 місяці	HR-відділ, фінансовий директор, керівники підрозділів
Щоденний моніторинг залишків на рахунках	Оперативне виявлення проблем з ліквідністю, ефективне управління залишками, зниження потреби в кредитних ресурсах	1-2 тижні	Головний бухгалтер, фінансовий контролер

На інтеграції прямого та непрямого методів оцінки грошових потоків ґрунтується методологічна основа щотижневого прогнозування. Прямий метод забезпечує точність операційного планування через аналіз конкретних платіжних зобов'язань та очікуваних надходжень від дебіторів. Непрямий підхід доповнює аналітичну картину через коригування фінансового результату на неграшові операції, що створює комплексне розуміння ліквідної позиції підприємства. Синергія цих методологічних підходів формує надійний

інструментарій для управлінських рішень щодо розміщення тимчасово вільних коштів або залучення додаткового фінансування.

В умовах макроекономічної нестабільності особливого значення набуває сценарне планування з урахуванням валютних коливань, яке представляє собою комплексну методологію управління фінансовими потоками. Розробка множинних сценаріїв розвитку валютного ринку базується на фундаментальному та технічному аналізі факторів курсоутворення.

Передбачається формування трьох базових сценаріїв у рамках методики сценарного планування, а саме оптимістичного, реалістичного та песимістичного. Кожен з них характеризується специфічними припущеннями щодо динаміки обмінних курсів та їх впливу на фінансові потоки підприємства. Оптимістичний сценарій моделює сприятливу кон'юнктуру валютного ринку, яка максимізує вартість експортної виручки та мінімізує витрати на імпорتنі компоненти. Реалістичний варіант ґрунтується на консенсус-прогнозах аналітиків та історичних середньостатистичних показниках волатильності. Песимістичний сценарій враховує можливість реалізації системних ризиків, які призводять до різкої девальвації національної валюти або обмеження конвертаційних операцій.

Використання форвардних контрактів, опціонів та природного хеджування через балансування валютної структури активів і зобов'язань формує комплексний інструментарій хеджування валютних ризиків. Форвардні контракти забезпечують фіксацію майбутнього обмінного курсу, елімінуючи невизначеність щодо вартості валютних операцій. Опціонні стратегії надають гнучкість у виборі моменту конвертації, дозволяючи скористатися сприятливими ринковими можливостями.

Проявляється економічна ефективність запропонованих заходів через зниження витрат на обслуговування короткострокових кредитів завдяки оптимізації касових залишків. Мінімізація втрат від курсових різниць безпосередньо покращує показники рентабельності операційної діяльності. Підвищення передбачуваності фінансових потоків знижує премію за ризик при

залученні зовнішнього фінансування, що відображається в зниженні вартості капіталу підприємства. Репутаційний ефект від демонстрації високої якості фінансового менеджменту підвищує інвестиційну привабливість компанії для стратегічних партнерів та кредиторів.

Шляхом встановлення диференційованих кредитних лімітів на контрагентів забезпечується системний підхід до управління дебіторською заборгованістю в умовах посилення фінансової нестабільності ринкового середовища. Методологія визначення лімітів базується на комплексній оцінці фінансового стану покупців через аналіз їх платіжної історії, кредитних рейтингів та галузевої специфіки діяльності. Застосування скорингових моделей дозволяє автоматизувати процес оцінки кредитоспроможності та мінімізувати суб'єктивність при прийнятті рішень про відстрочку платежу.

При формуванні резервів під сумнівну заборгованість слід використовувати матричний підхід, який враховує терміни прострочення та ймовірність погашення боргу. Класифікація дебіторської заборгованості за ступенем ризику передбачає виділення стандартної, субстандартної та безнадійної категорій із відповідними нормами резервування. Динамічне коригування резервів відповідно до змін макроекономічної кон'юнктури забезпечує адекватність покриття потенційних втрат. Інтеграція системи резервування з управлінським обліком створює інформаційну базу для оперативного контролю якості кредитного портфеля.

Через впровадження збалансованої системи ключових показників ефективності досягається підвищення продуктивності роботи фінансових менеджерів. КРІ повинне охоплювати як кількісні метрики (період оборотності дебіторської заборгованості, частка простроченої заборгованості, точність бюджетних прогнозів), так і якісні параметри (своєчасність підготовки звітності, ефективність взаємодії з контрагентами). Каскадування показників від стратегічного до операційного рівня забезпечує узгодженість індивідуальних цілей із корпоративними завданнями. Прив'язка системи

преміювання до досягнення цільових значень КРІ створює дієві стимули для безперервного вдосконалення бізнес-процесів.

Висновки до розділу 3

Підводячи підсумок, зазначимо, що в процесі обґрунтування напрямів удосконалення управління фінансовим станом ТОВ «Техно-Буд Сервіс» сформульовано такі рекомендації:

- розроблено заходи щодо підвищення фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства. Комплексний підхід до оптимізації активів через зменшення виробничих запасів до місячної потреби 3558,5 тис. грн., встановлення оптимального рівня грошових коштів у 6697,2 тис. грн. та реалізацію неефективних фінансових інвестицій обсягом 2940 тис. грн. забезпечить формування чистого прибутку в сумі 9041,8 тис. грн. Покращення структури капіталу відобразиться у підвищенні коефіцієнта фінансової автономії з 0,29 до 0,37 при одночасному зниженні коефіцієнта фінансової залежності з 3,45 до 2,70, що характеризує посилення фінансової стійкості компанії. Ефективність використання ресурсів зросте кардинально, про що свідчить збільшення рентабельності власного капіталу до 24,43% та рентабельності активів до 8,07%, підтверджуючи доцільність запропонованих заходів для ТОВ «Техно-Буд Сервіс»;

- запропоновано шляхи удосконалення системи управління фінансовими потоками підприємства в умовах ринкових змін, а саме впровадження щотижневого прогнозування грошових потоків, сценарне планування з урахуванням валютних коливань, встановлення лімітів на контрагентів, створення резервів під сумнівну заборгованість, впровадження системи КРІ для фінансових менеджерів та щоденний моніторинг залишків на рахунках.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження теоретичних та практичних аспектів управління фінансовим станом підприємства в умовах ринкових трансформацій сформульовано такі висновки та рекомендації:

1. Розкрито економічну сутність фінансового стану підприємства та його роль у забезпеченні стабільного розвитку. Фінансовий стан – це характеристика внутрішньої фінансової системи компанії в контексті її здатності забезпечувати стійкість господарських операцій в умовах постійних трансформацій на динамічному ринку товарів і послуг. Стабільний розвиток підприємства забезпечується фінансовим станом через те, що він дозволяє планувати довгострокові стратегії розвитку на основі стабільних грошових потоків, створює умови для підвищення конкурентоспроможності через фінансову маневреність, забезпечує фінансову незалежність від зовнішніх джерел фінансування, формує базу для ефективного управління оборотним капіталом, визначає можливості диверсифікації діяльності.

2. Систематизовано показники та методи оцінювання фінансового стану підприємства. Аналітичне опрацювання даних з метою встановлення теперішнього фінансового становища організації передбачає використання таких підходів, а саме порівняльний метод, метод абсолютних показників, вертикальний аналіз, балансовий метод, горизонтальний аналіз, метод коефіцієнтів та інші інструменти. Серед значущих індикаторів варто відзначити рентабельність активів, індикатор фінансової автономії, оборотність кредиторської заборгованості, коефіцієнт покриття (поточна ліквідність), оборотність активів, рентабельність пасивів, оборотність дебіторської заборгованості та інші показники.

3. Охарактеризовано концептуальні підходи до управління фінансовою стійкістю в умовах ринкових трансформацій. Визначено наступні вектори формування заходів щодо зміцнення фінансової стабільності та ліквідності суб'єкта господарювання, зокрема запровадження системи бюджетування,

оптимізація управління оборотними активами, створення резервних фондів, імплементація виваженої стратегії роботи з дебіторською заборгованістю, рефінансування існуючих зобов'язань, розширення спектру джерел фінансового забезпечення, налагодження співпраці з контрагентами на засадах попередньої оплати, скорочення поточних видатків, реорганізація боргових зобов'язань компанії, розбудова механізмів управління ризиками, нарощування обсягів комерційного кредитування з можливістю пролонгації платежів, вдосконалення системи фінансового прогнозування, раціоналізація фіскальної стратегії та модернізація підходів до ціноутворення.

4. Надано загальну характеристику діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та визначено особливості його функціонування. Функціонування ТОВ «Техно-Буд Сервіс» супроводжується нестабільністю операційних результатів із падінням чистого доходу до 35862 тис. грн у 2022 році, різким зростанням до 98434 тис. грн у 2023 році та корекцією до 71898 тис. грн у 2024 році. Позитивна динаміка операційної ефективності проявляється у зменшенні витрат на гривню продажів з 0,95 до 0,91 та зростанні валового прибутку на 3293 тис. грн, однак рівень зносу основних засобів 0,76 свідчить про недостатнє оновлення виробничих потужностей. Фінансова стійкість підприємства зміцнилася завдяки зростанню власного капіталу на 18310 тис. грн та скороченню поточних зобов'язань на 23866 тис. грн порівняно з 2023 роком.

5. Проведено комплексний аналіз фінансового стану підприємства за основними показниками. ТОВ «Техно-Буд Сервіс» досягло підвищення ліквідності через зростання коефіцієнта поточної ліквідності з 1,19 до 1,36 та коефіцієнта абсолютної ліквідності з 0,07 до 0,17, однак коефіцієнт швидкої ліквідності знизився з 0,70 до 0,57. Підприємство поліпшило фінансову стійкість, трансформувавши від'ємні власні оборотні кошти у позитивні 11588,3 тис. грн, підвищивши частку власного капіталу до 0,29 та знизивши фінансовий леверидж з 4,42 до 2,45. Проблемною зоною залишається платоспроможність підприємства із загальним ступенем платоспроможності

на рівні 13,27 місяців та коефіцієнтом заборгованості за кредиторською заборгованістю 8,06 місяців.

6. Здійснено оцінювання ефективності управління фінансовим станом ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Фінансовий стан ТОВ «Техно-Буд Сервіс» характеризується суттєвим погіршенням операційної ефективності протягом 2020-2024 років, що підтверджується скороченням коефіцієнта трансформації активів на 0,38 пункти до рівня 0,58 та збільшенням тривалості операційного циклу до 426 днів проти 273 днів на початку періоду. Підприємство демонструє критично низьку прибутковість з рентабельністю власного капіталу 2,79% проти альтернативної дохідності депозитів 16% та рентабельністю активів 0,72%, що не покриває інфляційні втрати на рівні 12%. Падіння оборотності готової продукції з 2123 до 60,7 разів поряд із подовженням термінів розрахунків з дебіторами до 156 днів та кредиторами до 277 днів вказує на неефективність управління фінансовими ресурсами компанії.

7. Розроблено заходи щодо підвищення фінансової стійкості та ефективності діяльності підприємства. Впровадження заходів із скорочення виробничих запасів з 51965,1 тис. грн. до 3558,5 тис. грн., оптимізації залишку грошових коштів з 11664,4 тис. грн. до 6697,2 тис. грн. та вилучення коштів з непродуктивних довгострокових інвестицій у розмірі 2940 тис. грн. дозволить збільшити чистий прибуток компанії до 9041,8 тис. грн. Структурна перебудова активів сприятиме зростанню коефіцієнта фінансової автономії до 0,37 та зменшенню коефіцієнта фінансової залежності до 2,70, що підтверджує зміцнення фінансової незалежності підприємства. Показники рентабельності власного капіталу та активів досягнуть рівня 24,43% та 8,07% відповідно, що вказує на значне підвищення результативності господарської діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс».

8. Запропоновано шляхи удосконалення системи управління фінансовими потоками підприємства в умовах ринкових змін. Оптимальними заходами у поточних умовах є встановлення лімітів на контрагентів, щоденний моніторинг залишків на рахунках, сценарне планування з урахуванням

валютних коливань, впровадження системи КРІ для фінансових менеджерів, впровадження щотижневого прогнозування грошових потоків та створення резервів під сумнівну заборгованість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бегун С. Особливості аналізу фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану. *Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2022. Т. 4. №32. С. 36-42.
2. Безкровний О. В., Кулинич В. В., Зубко С. В. Удосконалення методики оцінки фінансового стану в сучасних умовах. *Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики*. 2024. Т. 19. С. 68-69.
3. Бражна Л. В. Аналіз розвитку та фінансового стану підприємств у військовий період. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. №2 (104). С. 79-85.
4. В українських банках зросла реальна дохідність вкладів у гривні. URL: <https://minfin.com.ua/ua/deposits/articles/maksimalni-stavki-151025/> (дата перегляду: 16.10.2025).
5. Вакулик Д. А., Лазаришина І. Д. Аналіз фінансового стану підприємства та його взаємозв'язок з управлінським обліком. *Економіка і управління бізнесом*. 2022. Т. 13. №4. С. 28-41.
6. Довбня С. Б., Папуша І. В. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства: стратегічний аспект. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. №14. С. 1-9.
7. Жук Н. Аналіз фінансового стану як домінантний індикатор фінансової безпеки підприємств. *Вісник економіки*. 2022. №4. С. 97-112.
8. Індeksi споживчих цін (інфляція). URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата перегляду: 21.10.2024).
9. Інфляція за підсумками 2025 року знизиться до однознакового рівня, а зростання економіки триватиме – Інфляційний звіт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiya-za-pidsumkami-2025-roku-znizitsya-do-odnoznakovogo-rivnya-a-zrostannya-ekonomiki-trivatime--inflyatsiyniy-zvit> (дата перегляду: 16.10.2025).

10. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт поточної ліквідності (Коефіцієнт покриття) / В. Р. Кобилецький // *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/256-pokaznik-potochnoji-likvidnosti-pokaznik-pokrittya> (дата перегляду: 16.11.2025)
11. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт рентабельності активів (Коефіцієнт рентабельності пасивів) / В. Р. Кобилецький // *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/337-pokaznik-rentabelnosti-aktiviv-pokaznik-rentabelnosti-pasiviv> (дата перегляду: 16.11.2025)
12. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт рентабельності власного капіталу / В. Р. Кобилецький // *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/338-pokaznik-rentabelnosti-vlasnogo-kapitalu> (дата перегляду: 16.11.2025)
13. Кобилецький В. Р., Коефіцієнт фінансової автономії (Коефіцієнт фінансової незалежності) / В. Р. Кобилецький // *Онлайн-журнал «Financial Analysis online»*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/346-pokaznik-finansovoji-avtonomiji-pokaznik-finansovoji-nezalezhnosti> (дата перегляду: 16.11.2025)
14. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. №43. С. 1-8.
15. Малій О. Г., Ріяка Т. Ю. Прогнозування фінансового стану підприємства та діагностика банкрутства. *Креативний простір*. 2023. №11. С. 55-57.
16. Мостовенко Н. А. Фінансовий стан як основа реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів. *Економічні науки. Серія Регіональна економіка*. 2024. Т. 1. №21 (83). С. 157-164.
17. Нагорна І. В., Шило А. А. Аналітична інтерпретація балансу (звіту про фінансовий стан) підприємств у контексті відновлення інвестиційної привабливості України. *Редакційна колегія*. 2023. С. 254-256.

18. Нагорний П. Д., Базюк Д. С. Оцінка фінансового стану як передумова ефективного управління підприємством. *Трансформаційна економіка*. 2023. №1 (01). С. 44-49.

19. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. №4. С. 232-241.

20. Первинний ринок ОВДП. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/primary-ovdp-chart> (дата перегляду: 16.10.2025).

21. Петришин А. Оцінювання впливу інфляції на фінансовий стан підприємств. *Збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції Розвиток соціально-економічних систем в геоекономічному просторі*. 2025. С. 104-105.

22. Петрук Ю. В., Артеменко Л. П. Особливості стратегічного планування підприємства в умовах кризи. *Економічний вісник Національного технічного університету України Київський політехнічний інститут*. 2022. №22. С. 72-78.

23. Підгаєць С. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі розрахунку інтегрального показника. *Економіка та суспільство*. 2024. №70. С. 1-7.

24. Проскуріна Н., Гнідкова А. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів як інструмент оцінки ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. №43. С. 1-6.

25. Сак Т. В., Шепелюк Н. П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2023. №4 (26). С. 37-44.

26. Смирна О. В., Бай С. П. Діагностика фінансового стану підприємства: сутність та значення. *Grail of Science*. 2024. №35. С. 45-48.

27. Техно-буд сервіс, ТОВ. URL: <https://www.ua-region.com.ua/34864234> (дата перегляду: 16.10.2025).

28. ТОВ «Техно-буд сервіс». URL: <https://opendatabot.ua/c/34864234> (дата перегляду: 16.10.2025).
29. Товариство з обмеженою відповідальністю «Техно-буд сервіс». URL: <https://clarity-project.info/edr/34864234> (дата перегляду: 16.10.2025).
30. Товариство з обмеженою відповідальністю «Техно-буд сервіс». URL: <https://nomis.com.ua/34864234-tovarystvo-z-obmezhenoiu-vidpovidalnistiu-tekhno-bud-servis> (дата перегляду: 16.10.2025).
31. Халатур С. М., Гончаренко О. В., Хомук Н. Д. Інструментарій фінансового інжинірингу для комплексної оцінки фінансового стану підприємств. *Економіка та держава*. 2022. №1. С. 39-44.
32. Хандога М. І. Завдання аудиту фінансового стану підприємства. *XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених Бухгалтерський облік, аналіз, контроль і оподаткування: стан, проблеми та перспективи розвитку*. 2022. С. 121-123.
33. Чебанова Т. Є., Мальченко М. О., Чернюк В. О. Аналіз впливу структури капіталу на фінансовий стан підприємства. *The 11th International scientific and practical conference "Modern research in world science"*. 2023. С. 1394-1400.
34. Шаравара Р., Кононенко Ж. Фінансовий потенціал підприємства: етапи моделювання та діагностики. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2023. Т. 324. №6. С. 118-122.
35. Шестерняк М. М. До питання оцінки фінансового стану. *The 8th International scientific and practical conference Distance learning in universities and modern problems*. 2023. С. 75-79.
36. Шкиря А. С. Напрями поліпшення фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки. *Modern problems in science*. 2022. С. 89-91.
37. Як змінилися ставки за депозитами після 2022 року. URL: <https://news.finance.ua/ua/yak-zminylysy-stavky-za-depozytamy-pislya-2022-roku> (дата перегляду: 16.10.2025).

38. Kobzev I., Melnykov O. F., Melnykov O. O. Аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства придатних до прогнозування на формальному рівні в умовах нестабільного розвитку економіки. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. Vol. 2. №5. P. 80-94.

39. Kushnir N., Melnyk M. Практичний інструментарій діагностики фінансового стану підприємства. *Bulletin National University of Water and Environmental Engineering*. 2023. Vol. 1. №101. P. 66-76.